

دانشگاه علوم پزشکی قزوین (دبیرخانه سیاست گذاری سلامت استان) راهی به سوی توسعه سالم استان (۱۳۹۴-۱۳۸۹)

سالنمای برنامه جامع سلامت استان قزوین

برنامه پنجم توسعه	۱۳۹۴	۱. توسعه خدمات مستقیم سلامت محور: پیام رسانی، مداخلات سلامت محور و غربالگری ۲. نهادینه سازی تجربیات: پیام گزاران، خانه مشارکت، دبیرخانه سیاست گذاری ۳. تداوم ظرفیت سازی درونی دانشگاه و دستگاه ها تا سطح شهرستان ها و بخش ها ۴. تداوم و تقویت همکاری دستگاه ها برای سومین سال و وزارت خانه های متناظر
	۱۳۹۳	
	۱۳۹۲	افزایش تحرک، بهبود تغذیه، کاهش چاقی، کاهش سیگار و سوء مصرف مواد، کاهش افسردگی، کاهش حوادث، ارتقای سلامت اجتماعی
	۱۳۹۱	۱. ظرفیت سازی درونی دانشگاه ۲. تداوم همکاری دستگاه ها و وزارت خانه های متناظر ۳. جلب همکاری بخش های مرتبط وزارت بهداشت ۴. جلب همکاری لایه دوم سازمان ها (سلامت اجتماعی و معنوی) ۵. محوریت شهرستان ها و فرمگذاری ها در اولویت های سلامتی سال
	۱۳۹۰	
برنامه چهارم توسعه	۱۳۸۹	تعریف ۱۶۰ پروژه مقدماتی در حیطه های: آب و هوا، وضعیت پایه، طراحی نظام ها و بسته خدمات و مشوره های رفتاری، توانمندسازی پیام گزاران و مجریان (جلب حمایت ملی)
	۱۳۸۸	تدوین برنامه عملیاتی و جلب حمایت برای تامین منابع، تنظیم تفاهم نامه ها و موافقت نامه های بودجه، تشکیل خانه مشارکت مردم و دبیرخانه سیاست گذاری استان
	۱۳۸۷	شکل گیری همکاری بین بخشی، توانمندسازی و برنامه ریزی بخش ها
	۱۳۸۶	جلب حمایت و شکل گیری تعهد مدیران ارشد استان

همکاری سازمان ها و نهادهای دولتی و مردمی در سال های ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۸ بنیان های برنامه مشارکتی ارتقای سلامت مردم استان قزوین را فراهم آورد. در اولین سال استقرار برنامه در سال ۱۳۸۹ حدود ۱۶۰ پروژه تعریف شد که در دو بخش زیر تقسیم بندی شده اند:

■ پروژه های قابل بهره برداری در سال ۱۳۹۰

■ پروژه های بستر سازی برای سال ۱۳۹۱

کلید برنامه های سالانه در راستای دستیابی استان به

دورنمای تعیین شده است، با توجه به وضعیت فعلی بیماری ها، آسیب ها و مرگ در استان دورنمای سلامت مردم استان در افق ۱۴۰۴ به شرح زیر تعیین و مورد تصویب کارگروه تخصصی سلامت و امنیت غذایی استان قرار گرفت:

یکی از ۵ استان اول در شاخص های سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی در ایران ۱۴۰۴

برای دستیابی به این دورنما ما معتقدیم که:

- انسان سالم محور توسعه پایدار است.
- سلامتی ابعاد جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی را شامل می شود که اثرات متقابل بر یکدیگر دارند.
- بخشی از مشکلات سلامت مردم علل اجتماعی دارد و مشارکت همگان را برای ارتقای آن نیاز دارد.
- موفقیت در ارتقای سلامت جامعه مان در گرو همکاری و اشتراک مساعی بخش های دولتی، خصوصی و غیردولتی است.
- سیاست های عمومی استان باید در راستای حفظ و ارتقای عادلانه سلامت مردم باشد.
- برنامه ریزی، ظرفیت سازی و نقد مؤثر نیروی محرکه دستیابی به اهداف سلامت استان است.
- مشارکت مردم پایه ارتقای سلامت جامعه است.
- محور مداخلات ارتقاء دهنده سلامت توسط سازمان ها بر شواهد علمی، آموزه های دینی و نوآوری ها استوار خواهد بود.
- مداخلات سلامتی توسط سازمان ها باید گروه های آسیب پذیر جامعه را پوشش دهد.
- «حمایت عملی سازمان ها از حفظ و ارتقای عادلانه سلامت مردم» معیار مهمی در تخصیص منابع به سازمان ها است.

هم‌زمان با مشارکت مردم در سال‌های آتی، سه راهبرد کلان برای دستیابی به این دورنما در طول سال‌های ۱۳۸۹ لغایت

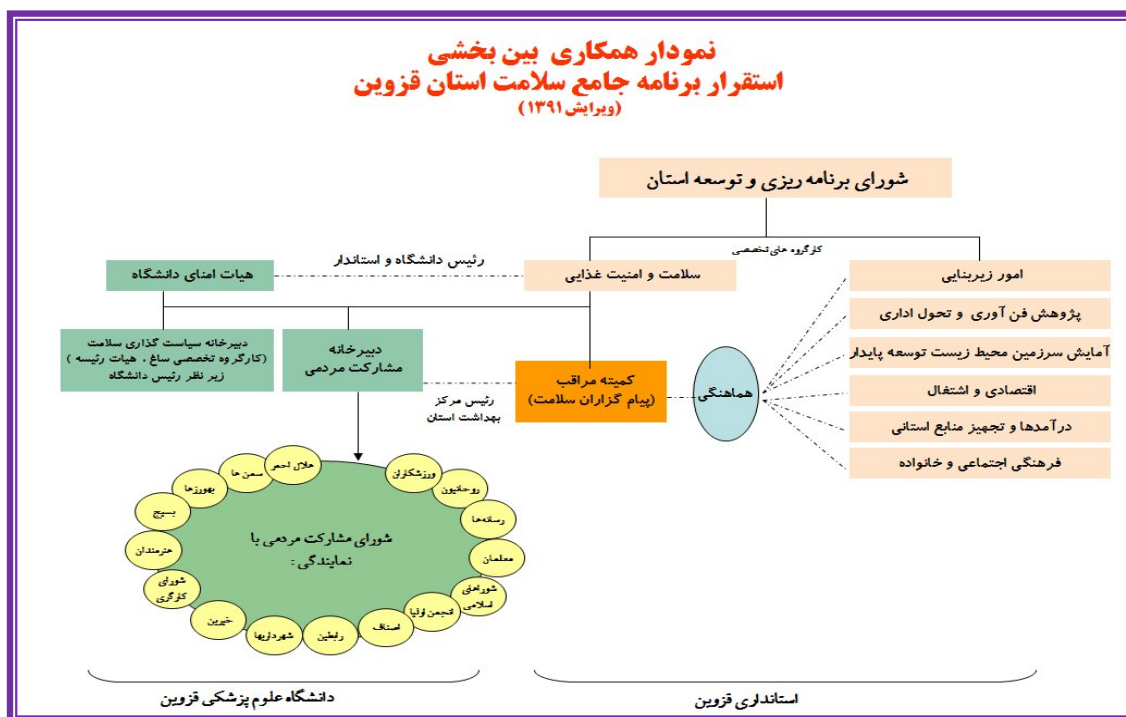
۱۳۹۴ به شرح زیر خواهد بود:

- غربالگری برای شناسایی افراد در معرض خطر بیماری‌ها و مراقبت از آنان در سه سال اول برنامه؛
- شروع هم‌زمان اجرای مداخلات ارتقاءدهنده سطح سواد سلامت شهروندان
- مداخلات محیطی توسط دستگاه‌های استان برای کاهش عوامل خطر محیطی بیماری‌ها به ویژه مداخلات بهبوددهنده شاخص‌های سلامت اجتماعی و معنوی.

برای دستیابی به اهداف فوق ناگزیر از بازنگری در ساختار فکری و اجرایی نظام سلامت هستیم که در این بازنگری، نظام استقرار برنامه همکاری بین‌بخشی برای ارتقای سلامت مردم استان قزوین حداقل چهار رکن دارد:

۱. **خانه مشارکت مردم** و میانجیان مردم در سلامت
۲. فعالیت مؤثر کارگروه سلامت و امنیت غذایی استان و دبیرخانه‌اش (**دبیرخانه سیاست‌گذاری سلامت استان**)
۳. فعالیت مؤثر **شورای پیام‌گزاران سلامت** استان (حامیان سلامت در درون سازمان‌ها)
۴. استقرار «**پیوست سلامت**» برای سیاست‌ها، برنامه‌ها و پروژه‌های استانی

دستاوردهای استانی طرح

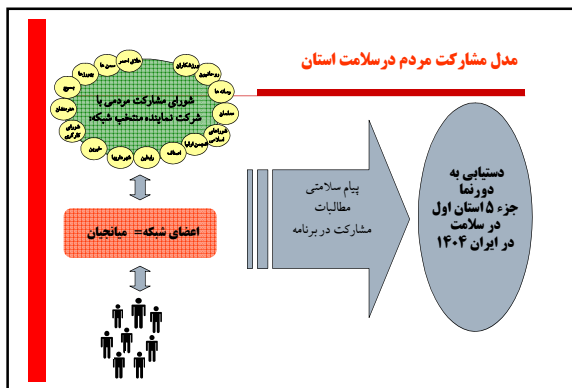
- 😊 تدوین و آزمایش مدل همکاری و برنامه‌ریزی بین بخشی در سلامت استان
- 😊 برنامه مصوب جامع سلامت استان برای پنج سال آینده (تعیین ۳۰۰ پروژه قابل انجام برای سازمان‌های مختلف استان) در کارگروه سلامت و امنیت غذایی استان و متعاقباً جلب حمایت‌های مالی از طرف استانداری، دستگاه‌های استان
- 😊 ۵۰ نفر کارشناس توانمند شده از سازمان‌های دولتی (غیر دانشگاه علوم پزشکی) و ۳۰ نفر از کارشناسان دانشگاه (معاونتها، شبکه‌ها،

دانشکده‌ها) برای استقرار همکاری بین‌بخشی و پایش برنامه سلامت (پیام‌گزاران سلامت)

😊 برای استقرار مناسب برنامه، یازده آئین‌نامه در کارگروه سلامت و امنیت غذایی استان مصوب شده است:

۱. تدوین و تصویب «نظام‌نامه ارزیابی اثرات سیاست‌های عمومی استان بر سلامت مردم»
۲. تدوین آئین‌نامه «پیام‌گزاران سلامت» با هدف جلب حمایت مستمر و ایجاد خود نظارتی توسط سازمان‌های مؤثر در سلامت مردم
۳. تدوین آئین‌نامه «مشارکت مردم» در برنامه جامع سلامت استان با هدف دسترسی به شبکه‌های موجود مردمی جهت مشارکت در فرایند توسعه سلامت استان

۴. تدوین آئین‌نامه «دبیرخانه سیاست‌گذاری سلامت استان» برای آماده سازی، هماهنگی برای تدوین، تصویب و نظارت کلان بر اجرای مصوبات کارگروه تخصصی سلامت و امنیت غذایی، هیأت امنای دانشگاه و هیأت رئیسه دانشگاه

۵. آیین‌نامه شورای سلامت شهرستان، بخش، شهر، روستا
۶. آیین‌نامه مرکز اسناد راهبردی سلامت استان قزوین
۷. شیوه‌نامه تشویق ادارات، سازمانها و فرمانداریهای فعال استان در سلامت مردم

۸. آیین‌نامه ایجاد و توسعه «خدمات سلامت معنوی» در بیمارستانهای استان قزوین

😊 تنظیم تفاهم‌نامه سه جانبه مؤسسه ملی تحقیقات سلامت، دانشگاه علوم پزشکی قزوین و استانداری قزوین برای استقرار ایستگاه تحقیقاتی قزوین و افتتاح آن در تیرماه ۱۳۹۰

😊 شناسایی بیش از ۲۵۰ شکاف اطلاعاتی برای توصیف، تحلیل و پایش عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت (اولویت‌های تحقیقاتی مراکز استان)

😊 مستند «چالش‌های نگرشی و مهارتی در تدوین و استقرار برنامه جامع سلامت استان» و «درس‌های آموخته شده»

😊 بسته‌های آموزشی توجیه و آموزش کارشناسان سایر استان‌ها و طراحی دوره توانمندسازی برای استقرار برنامه به صورت فیلم، کتابچه و ابزار کار

😊 تنظیم ۱۵ تفاهم‌نامه‌های مشارکت مردمی با دبیرخانه سیاست‌گذاری سلامت و دانشگاه (سمن‌ها، شوراهای اسلامی، روحانیون و ...)

😊 تدوین ۱۴ تفاهم‌نامه همکاری چند جانبه برای بیش از ۱۶۰ پروژه در سال ۱۳۸۹ و تنظیم موافقت‌نامه‌های اعتبارات هزینه‌ای و عمرانی مرتبط برای دستگاه‌ها و ۹۰ پروژه در سال ۱۳۹۰

- ☺ استقرار دبیرخانه سیاست‌گذاری سلامت استان (دبیرخانه کارگروه سلامت و امنیت غذایی استان) و آموزش نیروهای کارشناسی
- ☺ استقرار دبیرخانه مشارکت مردم و توانمندسازی اعضای شورای مشارکت مردم برای مشارکت در فرایند ارتقای سلامت مردم استان
- ☺ راه‌اندازی مرکز اسناد راهبردی سلامت در دانشگاه علوم پزشکی قزوین و تصویب آئین‌نامه مربوطه در هیأت رئیسه دانشگاه

دستاوردهای کوتاه مدت سطح ملی

- ☑ استفاده از مدل و تجربیات برنامه‌ریزی در تدوین پیش‌نویس‌های برنامه پنجم توسعه وزارت بهداشت
- ☑ اجرا و اتمام طرح **ارزیابی عملکرد شوراهای سلامت و امنیت غذایی استان‌های کشور** از بدو راه‌اندازی این شوراها
- ☑ اجرا و اتمام طرح **تعیین نقش و سهم وزارت خانه‌های کشور در سلامت جامعه** و تدوین دستورالعمل ارزیابی اثرات سلامتی سیاست‌ها
- ☑ پیشنهاد اجرای طرح «**تدوین برنامه همکاری بین‌بخشی کنترل عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت در جمهوری اسلامی ایران**»

ایران

- ☑ حمایت‌طلبی برای:

۱. گنجاندن شاخص‌های سلامت در فهرست معیارهای ارزشیابی استانداری‌ها
۲. عضویت رئیس دانشگاه علوم پزشکی استان در شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان
۳. عضویت استاندار در هیأت امناء (به انجام رسیده)
۴. راه‌اندازی دبیرخانه‌های سیاست‌گذاری سلامت استانی به عنوان بازوی فکری و سیاست‌ساز برای کارگروه تخصصی سلامت و امنیت غذایی هیأت امناء دانشگاه، هیأت رئیسه

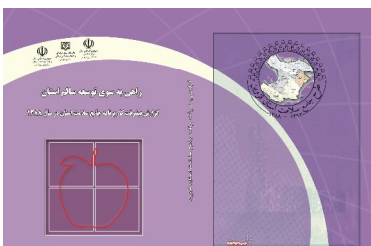
- ☑ پیشنهاد اجرا و یا استقرار طرح‌های زیر:

۱. رتبه‌بندی استان‌ها از نظر شاخص‌های سلامتی در سطح اثر و ایجاد رقابت مثبت بین آن‌ها
۲. سنجش وضعیت کارکردهای سلامت عمومی استان‌ها و شهرستان‌های کشور
۳. راه‌اندازی دبیرخانه سیاست‌گذاری سلامت و دبیرخانه شورای مشارکت مردمی در دانشگاه‌ها و وزارت بهداشت
۴. استقرار آئین‌نامه ارزیابی اثرات سلامتی سیاست‌ها بر سلامت (پیوست سلامت) در استان‌ها و توانمندسازی دانشگاه‌ها در زمینه روش انجام این پروژه‌ها
۵. بازنگری در معیارها و روش‌های ارزشیابی و رتبه‌بندی دانشگاه‌های علوم پزشکی و انتصاب معاونین بهداشتی
۶. تعیین سهم ویژه برای تحقیقات سنجش وضعیت و ارزیابی سلامت سطح استانی در دانشگاه‌های علوم پزشکی

کلیه تجربیات فوق به صورت زیر مستندسازی شده است:

۱. کلیه مراحل کار تا پایان سال ۱۳۸۷ در کتابی به قطع وزیری، رنگی به تیراژ ۱۰۰۰ نسخه به زبان فارسی و خلاصه انگلیسی چاپ شده است و به کلیه روسای دانشگاه‌ها، معاونین بهداشتی و وزرای دستگاه‌ها ارسال شده است.
۲. مراحل کار و تجربیات از ابتدای سال ۱۳۸۸ تا شروع استقرار پروژه‌ها در کتاب دوم در حال چاپ است.

۳. ۱۸ گزارش کارگروه‌های برنامه‌ریزی استان شامل بسته‌های الکترونیکی ویژه کاربران سایر استان‌ها و به صورت صحافی شده ویژه مرکز اسناد وزارت استانداری
۴. مروری مصور بر طرح برنامه‌ریزی جامع سلامت استان به صورت فیلم (بازبینی و مونتاژ ۱۲۰ ساعت فیلم از کلیه جلسات، کارگاه‌های آموزشی و همایش‌ها)
۵. بسته چند رسانه‌ای خودآموز از کارگاه‌های آموزشی برنامه‌ریزی و شیوه حمایت‌طلبی برای مشارکت مردم

۶. بسته آموزشی برای برگزاری کارگاه سه روزه توانمندسازی دانشگاه‌ها و استانداری‌ها در تدوین برنامه جامع سلامت استان